

Curs 2008-09 Codi :21991 Assignatura : Didàctica de la Música I

Titulació, impartició i nombre de crèdits:

Mestre d'Ed Musical. Troncal, 1r sem, 2n curs, 4 crèdits (3,5 ECTS).

Departament: Didàctica de l'Expressió Musical Plàstica i Corporal

Professors: Assumpta Valls.

1. Objectius d'aprenentatge de l'assignatura

-Aproximació al nou currículum de Primària (2007). Les 8 competències bàsiques. Les comptències artística i cultural en el marc de les competències comunicatives.

Les competències en educació musical en l'àmbit d'Educació artística: explorar i percebre; interpretar i crear

-Conèixer els processos metodològics fonamentals, així com recursos i materials didàctics adequats per al seu desenvolupament en els diversos cicles de l'etapa.

-Fomentar un ensenyament-aprenentatge de la música significatiu, a partir de la pràctica i de l'experimentació en cada un dels seus tres grans àmbits : l'audició, l'interpretació i la creació.

-Reflexionar a l'entorn de les implicacions educatives d'activitats didàctiques; practicar elaboració de noves activitats, analitzar-les i exposar-les

-Iniciar-se en el coneixement d'algunes de les metodologies actives per a l'ensenyament de la música desenvolupades al llarg del segle XX.

2. Blocs temàtics i organització dels continguts

1. Introducció a la Didàctica de la Música a l'Etapa primària.

L'educació musical com a matèria curricular fonamental en les diverses etapes de l'ensenyament obligatori.

Els objectius generals de l'educació musical a l'escola Primària; les competències fonamentals en el disseny curricular vigent.

Aproximació teòrico-pràctica a diverses metodologies ideades i difoses al llarg del segle XX, basades en el concepte d'aprenentatge actiu de la música.

El programa complet per al coneixement de les metodologies es desenvoluparà entre 2n curs -en el context d'aquesta assignatura-, i 3r - Didàctica de la música II-.

2. L'educació de l'oïda

La funció del treball d'educació de l'oïda a l'Etapa primària: del joc i la vivència inconscient a l'experimentació i la presa de consciència dels conceptes.

Capacitats bàsiques: percepció, reproducció, creació; l'audició interior i la memorització.

Conceptes musicals en el treball auditiu: so, silenci, durada, intensitat, timbre, altura i direccionalitat, plans sonors, textura...

Els materials sonors per a l'experimentació i l'exploració sonora i com a elements vehiculadors de l'expressivitat musical: la veu i el cos, els objectes de l'entorn, les joguines sonores, els instruments musicals.

Les cançons, les audicions, els textos, els ambients sonors, com a contextos musicals per a la percepció, la reproducció i la creació.

La utilització de grafies no convencionals per a la codificació de les composicions.

3. La música i el moviment

La relació entre música i moviment en la seva dimensió espacial-temporal; la seva importància en el procés d'educació musical.

Conceptes musicals susceptibles de ser vivenciats a través del moviment: pulsació, ritme, mètrica, tempo, estructura, dibuix melòdic, textura harmònica, expressivitat, caràcter, etc.

Els estímuls sonors com a punt de partida per a la sincronització de música i moviment: els sons, els seus paràmetres bàsics i el silenci; les cançons; les obres musicals; prosòdies rítmiques.

Tipus de moviments: amb desplaçament o sense; moviments individuals o sincronitzats per parelles o en grup; moviments en relació amb objectes; moviment organitzat i moviment lliure.

4. El llenguatge musical

L'ensenyament de la lecto-escriptura musical en el context d'una educació comprensiva, generadora d'aprenentatges significatius.

Principis pedagògics fonamentals: un aprenentatge funcional i pràctic del llenguatge musical; la pràctica de la lectura, del dictat i de la composició des dels inicis; el lligam entre la vivència sensorial i l'ús del codi històrico-cultural; l'aprenentatge progressiu i per separat dels principals elements rítmics i melòdics; l'exercitació de la memòria i l'oïda interior.

Les cançons, context fonamental d'experimentació, descoberta i aplicació dels elements rítmics i melòdics. La importància del treball vocal com a principal recurs per a la presa de consciència i la interiorització dels conceptes. La pràctica instrumental com a recurs d'aplicació i d'experimentació dels coneixements assolits.

Recursos didàctics i materials adequats per a la pràctica del llenguatge musical en el medi escolar.

5. La cançó i la veu

El valor i la importància de la cançó en el desenvolupament de la musicalitat. La cançó com a element d'identificació cultural.

Criteris per la selecció de repertori en funció de les seves característiques musicals, literàries i contextuals; fonts del repertori de cançons: tradicionals - catalanes i d'altres-; cançons d'autor, d'èpoques i estils diversos.

Processos per a l'ensenyament-aprenentatge de cançons: l'aprenentatge per immersió; la imitació i repetició de frases; la lectura de partitures.

Modalitats en la interpretació de cançons: a l'uníson o a 2 o més veus, cànons, cançons amb obstinat, cant a capella o amb acompanyament instrumental.

La creació de cançons: a partir d'un text, crear text i música, improvisar sobre una base harmònica, etc.

La veu infantil entre els 6 i els 12 anys. La importància de la postura corporal; la respiració, l'articulació, els ressonadors naturals. Tessitura i afinació.

3. Avaluació

L'avaluació de l'assignatura es farà a partir de:

- la participació a la classe en la discussió i la presentació de propostes
- la realització de treballs individuals i/o en grup
- el comentari sobre lectures (llibres, articles) proposades durant del curs
- les proves escrites Cadascun d'aquests apartats haurà de ser aprovat amb independència dels altres.

4. Fonts d'informació bàsica

Es facilitarà dossiers que recullin els materials didàctics a partir dels quals es treballi a l'aula Aquesta assignatura

es servirà del recurs que ofereix l'EVEM -espai virtual- per penjar els petits treballs pràctics que de forma periòdica els alumnes aniran realitzant d'acord amb el desenvolupament del programa.

Bibliografia recomanada

AGUIRRE, O.; MENA, A. 1992. Educación musical. Manual para el profesorado. Madrid: Aljibe. ANTON, M. et al. 1988. Soca-tira. Barcelona: Graó. ARNAUS, M. A. et al. 1985. La Música a l'escola. 2a ed. rev. Barcelona: ICE de la Universitat

Politécnica de Barcelona. Departament d'Ensenyament.

BACHMANN, M. L. 1984. La rythmique Jaques-Dalcroze. Neuchâtel: La Baconnière (Ed. en castellà: La Rítmica Jaques-Dalcroze una educació por la música y para la música. Madrid: Pirámide, 1998). CASALS, J. 1993. "El método Ireneu Segarra". Música y educación, año VI, 4, nº 16: 51-74. CÉLESTE, B.; DELALANDE, F.; DUMERIER, E. 1995. L'enfant, du sonore au musical. Paris:

Buchet/Chastel & INA. DELIÈGE, I.; SLOBODA, J. 1995. Naissance et développement du sens musical.

Paris: PUF. (versió en

anglès: Musical Beginnings. Origins and Development of Musical Competence. Oxford University Press, 1996).

DÍAZ, M.; FREGA, A. L. 1998. La creatividad como transversalidad al proceso de educación musical.

Vitoria-Gasteiz: Amarú. FREGA, A. L. 1996. Música para maestros. Barcelona: Graó. FREGA, A. L. 1997.

Metodología comparada de la Educación Musical. Buenos Aires: Centro de

Investigación Educativa Musical. Tesis de Doctorado. HEGYI, E. 1999. Método Kodály de Solfeo I y II.

Madrid: Pirámide. HEMSY de GAINZA, V. 1997. La transformación de la Educación Musical a las puertas del Siglo XXI.

Buenos Aires: Guadalupe. HENNESSY, S. 1995. Music 7-11. Developing primary teaching skills. Londres:

Routledge. JAQUES-DALCROZE, É. 1919. Le rythme, la musique et l'éducation. Facsímil de l'ed. original (1965)

Lausanne: Foetish frères. KÜNH, C. 1988. La formación musical del oído.

Barcelona: Labor.

DELALANDE, F. 1991. "Introducción a la creación musical infantil". Música y Educación, vol. IV, 2, nº 8: 315-328.

LLONGUERAS J. 2002, El ritme: en l'educació formació general de la infantesa. Institut Joan Llongueras.

DINSIC Publicacions Musicals, MAIDEU, J. 1997. Música, societat i educació. Recull d'escrits sobre Educació Musical i Música

Tradicional. Berga: Amalgama. MARTENOT, M. 1970, Principes fondamentaux d'éducation musicale et leur application. Livre du

maître. 4ème. édition. Paris: Magnard (Trad. Principios fundamentales de educación musical y su aplicación.

Barcelona: Rialp, 1993) NOISETTE, C. 1997. L'enfant, le geste et le son: une initiation commune à la musique. Paris: Cité de la

Musique.

OCAÑA, A. 2001. Recursos didáctico-musicales para trabajar en Primaria. Granada: Grupo Editorial

Universitario.PASCUAL, P. 2002. Didáctica de la música. Madrid: Prentice Hall. PAYNTER, John 1999, Sonido

y estructura. Akal Madrid. PUJOL, M. A.; SERRA, J. 1998. La dansa catalana en l'ensenyament primari.

Barcelona: Generalitat de

Catalunya. Dep. de Cultura.

ROMERE, M. C. 1995. "Ritmo y danza en la educación musical. Una interrelación de necesidad". Música y

educación, Año VIII, 3. Núm. 23: 17-40. SANJOSÉ, V. 1997. Didáctica de la Expresión Musical para Maestros.

Valencia: Piles. SANUY, M., GONZÁLEZ SARMIENTO, L. 1969. Orff-Schulwerk-Música para niños.

Introducción.

Madrid: Unión musical española. SCHAFER, R. M. 1994. Hacia una educación sonora. Buenos Aires:

Pedagogías Musicales Abiertas. SCHAFER, R.M. 1975. El rinoceronte en el aula. Buenos Aires: Ricordi

Americana. (Ed. original: The

Rhinoceros in the Classroom. Londres: Universal. 1975). SHAFER, R. M. 1969. El nuevo paisaje sonoro, un

manual para el profesorado. Buenos Aires: Ricordi.SHAFER, R. M. 1985. Limpieza de oídos notas para un

curso de música experimental. Buenos Aires:

Ricordi. SOLÀ, M. et al. 1988. Música. Cicle Inicial. Llibre del mestre. Publicacions de l'Abadia de

Montserrat. SZÖNYI, E. 1976. La educación musical en Hungría a través del método Kodály. Budapest:

Corvina.

(Ed. en anglès, actualitzada: Kodály's principles in practice: an approach to music education through the Kodály method. (5ª ed. rev.) Budapest: Corvina. 1990)

TOMATIS, A. 1987. L'oreille et la voix. Paris: Robert Laffont. VANDERSPAR, E. 1990. Manual Jaques-Dalcroze. Principis i recomanacions per a l'ensenyament de la rítmica. Barcelona: P. Llongueres.

WILLEMS, E. El ritmo musical Ed. EUDEBA Buenos Aires (Paidós, pot ser també) WILLEMS, E. 1975. La valeur humaine de l'éducation musicale. Bienne: Pro Musica. (Ed. en castellà: El valor humano de la educación musical. Barcelona: Paidós, 1981).

WILLEMS, E. 1976. L'oreille musicale, 2 vols. Fribourg: Pro Musica.

WUYTACK, J. 1992. "¿Puesta al día de las ideas educativas de Carl Orff?". Música y Educación, Vol. 3, nº 11: 11- 22.

Revistes Eufonía. Didàctica de la Música. Barcelona: Graó. Música y Educación. Revista trimestral de Pedagogía Musical. Madrid: Musicalis Léeme. Revista de la Lista Electrónica Europea de Música en la Educación..

<http://www.unirioja.es/dptos/dea/leeme/leemesusc.html>Algunes webs amb recursos

didàctics Xarxa Telemàtica Europea per a l'educació

<http://www.xtec.es/rtee/cat/index.htm>Harvard Project Zero

<http://www.pz.harvard.edu/Ministère de l'Éducation Nationale. L'éducation artistique>

<http://www.education.gouv.fr/thema/arts/arts.htm>Ricard Gimeno

[http://www.webpersonal.net/rga/](http://www.webpersonal.net/rga/MERB) MERB. Music education links.

www.mus.auckland.ac.nz/pages/MusEdLinks.html